

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ปัญหาสหาคณบับล้านนาเพื่อการสอน
วรรณกรรมท้องถิ่น

ผู้เขียน

นายชวรินทร์ คำมาเขียว

ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์โครงสร้างของปัญหาสหาคณบับล้านนา 2. วิเคราะห์คุณค่าที่ปรากฏในปัญหาสหาคณบับล้านนา และ 3. เพื่อนำเสนอแนวการจัดการเรียน การสอนนิทานชาดกซึ่งเป็นจุดประสงค์หนึ่งในรายวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น (ท. 035) ผลการ วิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์โครงสร้างของปัญหาสหาคณบับล้านนาพบว่าสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1. โครงสร้างนิทานธรรมะแท้ ๆ และ 2. โครงสร้างของนิทานธรรมะที่มีเนื้อหา คล้ายกับนิทานพื้นบ้านและนิทานจักร ๆ วงศ์ ๆ สำหรับโครงสร้างนิทานธรรมะแท้ ๆ นั้น พบว่า สามารถจำแนกได้อีกเป็น 2 ประเภทตามพฤติกรรมของตัวละคร คือ โครงสร้างของนิทานธรรมะ แท้ ๆ ที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมของตัวโกง และโครงสร้างของนิทานธรรมะแท้ ๆ ที่ปรากฏพฤติกรรม ของตัวโกง โดยโครงสร้างของนิทานธรรมะแท้ ๆ ทั้ง 2 ประเภทนั้นพบว่าการดำเนินเรื่องที่ เรียบง่ายมุ่งเน้นเรื่องการทำบุญทานบารมีของพระโพธิสัตว์เป็นหลัก ส่วนโครงสร้างของนิทาน ธรรมะที่มีเนื้อหาคล้ายกับนิทานพื้นบ้านและนิทานจักร ๆ วงศ์ ๆ นั้น พบว่าการดำเนินเรื่องที่ ซับซ้อนการนำเสนอเรื่องการทำบุญทานของพระโพธิสัตว์มีการผสมผสานไปกับการผจญภัยของ ตัวละครเอกตามแบบฉบับของนิทานพื้นบ้านและนิทานจักร ๆ วงศ์ ๆ

2. การวิเคราะห์คุณค่าของเรื่อง ซึ่งหมายถึงการวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในโครงสร้าง และเนื้อหาของปัญหาสากลฉบับล้านนาพบว่าทั้งแนวคิดดั้งเดิม แนวคิดทางพุทธศาสนา และแนวคิดในการผสมผสานแนวคิดดั้งเดิมและแนวคิดทางพุทธศาสนานั้น สามารถปรากฏและสะท้อนผ่านพฤติกรรมของตัวละครที่ดำเนินไปบนโครงสร้างของนิทานได้ โดยแนวคิดดั้งเดิมนั้นพบว่าปรากฏผ่านทางพฤติกรรมและตัวละครที่เป็น ยักษ์ ฝิ นาค ซึ่งเป็นแนวคิดดั้งเดิมของชาวล้านนา ส่วนแนวคิดทางพุทธศาสนานั้นพบว่าปรากฏผ่านทางตัวละครที่เป็นพระโพธิสัตว์และคำสอนหรือโอวาทต่าง ๆ และสำหรับแนวคิดในการผสมผสานแนวคิดดั้งเดิมและแนวคิดทางพุทธศาสนานั้น พบว่าปรากฏผ่านทางรูปแบบของการปะทะสังสรรค์และการมีปฏิสัมพันธ์ของตัวละครทั้งที่เป็น ยักษ์ ฝิ นาค และ พระโพธิสัตว์ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของแนวคิดทั้ง 2 ฝ่าย

3. การจัดแนวการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้จัดแนวการเรียนการสอนในส่วนของจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องนิทานพื้นบ้าน โดยมุ่งที่จะสอนให้นักเรียนได้เห็นถึงโครงสร้างและแนวคิดที่สำคัญของนิทานชาดก นอกจากนั้นในตอนท้ายผู้วิจัยยังจัดแนวการเรียนการสอนโดยมุ่งที่จะให้นักเรียนได้รู้จักการนำโครงสร้างของนิทานไปประยุกต์ใช้ในการแต่งและหาโครงสร้างของนิทานพื้นบ้านในท้องถิ่นของตน

Thesis Title	Analysis of <i>Panyasajataka</i> Lanna Version for Teaching local Literature	
Author	Chawarin Kammakiaw	
Degree	Master of Education (Teaching Thai)	
Thesis Advisory Committee	Assoc. Prof. Sriwilai Ponmanee	Chairman
	Assoc. Prof. Songsak Prangwatanakun	Member

ABSTRACT

The purpose of this thesis is, firstly, analyzing the structure of *Panyasajataka* in Lanna Version, secondly, analyzing the value of tales from this script and thirdly creating and presenting the outline of teaching methods, *Jataka*, for Local Literature Course. There are three results from the analysis ;

1. From studying the structure of tales in *Panyasajataka*, we found that they can be classified into two categories. First, those with the structure of pure Buddhist tales, which are subdivided into two types: one with the presence of the villain and another without. Second, tales with the similar structure to that of folk tales. Unlike the first category which contains the very simple structure focusing on the story about Lord Buddha performing meritorious acts, the second one is more complicate. Together with the story about Lord Buddha performing meritorious acts, there is another story telling the adventure made by the main protagonist, which represents the typical structure of folk tales.

2. From analyzing the value of tales in *Panyasajataka*, in other word, its concepts appearing in the content, we found that the primeval concepts, Buddhist concepts and the compaction of these two can be told through the conduct of characters. The primeval concepts are told through Giants, Spirits and Naka, the Buddhist concepts through the Bodhisattva and his teachings, the combined concepts though the confrontation and interaction of different characters from the two concepts.

3. The teaching methods have originated from this research conform to an objective concerning folk tales, mentioned in the Local Literature course outline. Our teaching methods aim to introduce students the structure and win concepts of *Jataka* tales. Moreover, at the end of the lesson, attached the outline of teaching methods for students to practice how to adapt the *Jataka's* structure in writing their own tales and how to find out the structure of their local folk tales.